

A Magyar Tudományos Akadémia (a továbbiakban Akadémia) 2003. évi költségvetési javaslata magában foglalja az akadémiai intézmények, támogatott kutatóhelyek, központilag kezelt feladatok, valamint az OTKA Programok és az OTKA Iroda feladatai teljesítéséhez tervezett előirányzatokat, valamint az intézmények bevételeit.

I. Az előirányzatok alakulása

Az Akadémia 2002. évi kiadási előirányzata - a központi beruházásokkal együtt - 38.466,9 millió forint (ebből az OTKA Programok és az OTKA Iroda 6.988,1 millió forint), melyet 73,7 %-ban költségvetési támogatás finanszíroz. A 2003. évi kiadási előirányzat - a központi beruházásokkal együtt - 50.816,7 millió forint (ebből az OTKA Programok és az OTKA Iroda 7.031,0 millió forint), melyet 71,8 %-ban finanszíroz költségvetési támogatás. A 2003. évi javasolt kiadási előirányzat az előző évi eredeti előirányzathoz képest 32,1 %-os, a módosított bázis előirányzathoz képest 25,5 %-os növekedést jelent. A költségvetési támogatás a módosított bázis előirányzathoz képest 10.178,3 millió Ft-tal, 38,7%-kal növekedett. A 2002. évhez viszonyított 2003.évi támogatási többlet a következő főbb tételekből tevődik össze:

- A KTV módosítása miatt	156,7 millió Ft
- Minimálbér 2001. és 2002. évi módosítása miatt	100,9 millió Ft
- KTV módosítással összefüggő jubileumi jutalom és ruházati költségtérítés	10,1 millió Ft
- Közművelődési bérrendezés (NEKÖM-től)	23,8 millió Ft
- Báziscsökkentés	- 2.313,9 millió Ft
- KJT módosítás miatt	5.878,4 millió Ft
- Működési többletkiadásokra	2.313,9 millió Ft
- Kutatóintézeti alapellátásra	1.136,0 millió Ft
- Támogatott kutatóhelyek működési többletkiadásaira	300,0 millió Ft
- Akadémikusi és doktori tiszteletdíjakra	450,0 millió Ft
- Budapest Science Konferenciára	100,0 millió Ft
- Kerekítési eltérés	0,1 millió Ft
Összesen	8.156,0 millió Ft

Az Akadémia saját bevételi előirányzata 2003.évben 14.321,3 millió forint, melyből 9.702,8 millió forint az intézményeknél, 4.618,5 millió forint a fejezeti kezelésű előirányzatok között került megtervezésre a kapcsolódó kiemelt kiadási előirányzatokkal együtt, mivel jelenleg a bevételi előirányzatot teljesítő intézmény nem ismert.

A saját bevételi előirányzatok növekedésének mértéke az előző évhez viszonyítva 2003.évben 43,4 %.

1. Szervezeti változások

Az Akadémia fejezet 2003.évben szervezeti változásokat, nem tervez.

2. Döntési jogkörök

Az Akadémiai törvény alapján létrejött bizottságok, kuratóriumok a jogszabályi előírások, illetve belső akadémiai szabályok alapján folytatják tevékenységüket.

II. Költségvetési címenkénti indoklás

1. Cím 1. alcím: MTA Titkárság

Az MTA Titkárság 2003. évi előirányzatainak levezetése

millió forint

Megnevezés	Támogatás	Engedélyezett költségvetési létszámkeret (fő)
2002. évi eredeti előirányzat	727,6	152,0
Minisztériumok átszervezéséből adódó (2002. évi XI. tv.) változások éves hatása		
Egyszeri csökkentések (2002-ben felmerült, de bázisba nem építhető támogatások, jogcímenként nevesítve)		
Bérléspolitikai intézkedések		
- minimálbér	0,5	
- KTV + ruha + jubileumi jutalom	166,8	
Egyéb szerkezeti változások jogcímenként		
- köztestületi feladat	-70,0	
- többlet feladat	67,4	1,0
Szintrehozás (tört évi előirányzatok éves szintre való kiegészítése)		
Többletek (feladatonkénti) felsorolása		
Javasolt előirányzat	892,3	153,0

A Titkárság- mint igazgatási szervezet- alapfeladatai közé tartozik:

- a Titkárság működési feltételeinek biztosítása, ezen belül a létszám - és személyi juttatási kerettel történő gazdálkodás,
- a tudós támogatással kapcsolatos operatív feladatok (akadémikusok tiszteletdíjának folyósítása, segélyezés stb.) ellátása, melynek előirányzata külön alcímen is bemutatásra kerül,
- köztestületi feladatok ellátása, (pályadíjak rendszere, bizottságok működtetése, közgyűlések lebonyolítása, hazai kutatás egészére kiterjedő feladatok stb.)
- az Akadémia Lakásépítési Alapjának kezelése.

A Titkárság 2003. évi kiadási előirányzata 926,3 millió forint, saját bevételi előirányzata, saját bevételi előirányzata 34 millió forint.

1.Cím.alcím: MTA Doktori Tanács Titkársága

Az MTA Doktori Tanács Titkársága 2003. évi előirányzatainak levezetése

millió forint

Megnevezés	Támogatás	Engedélyezett költségvetési létszámkeret (fő)
2002. évi eredeti előirányzat	2 250,1	
Minisztériumok átszervezéséből adódó (2002. évi XI. tv.) változások éves hatása		
Egyszeri csökkentések (2002-ben felmerült, de bázisba nem építhető támogatások, jogcímenként nevesítve)		
Bérlolitikai intézkedések		
Egyéb szerkezeti változások jogcímenként - doktori tiszteletdíjak	258,4	
Szintrehozás (tört évi előirányzatok éves szintre való kiegészítése)		
Többletek (feladatonkénti) felsorolása - doktori tiszteletdíjak	260,0	
Javasolt előirányzat	2 768,5	0,0

A költségvetési alcím előirányzata a következő feladatok ellátását szolgálja:

- Az Akadémia doktora cím elnyerése érdekében benyújtott pályázatok elbírálása, gondozása a Kormány 4/1995. (I. 20.) sz. rendelete, valamint az MTA Doktori Szabályzata alapján. E feladathoz kapcsolódóan a bírálóknak és a bírálóbizottság tagjainak közreműködői díjat, illetve bizonyos esetekben útiköltséget és napidíjat kell fizetni.
- A Tudományos Minősítő Bizottság jogutódjaként a folyamatban lévő doktori és kandidátusi ügyek lezárása a Kormány 55/1995. (V. 17.) sz. rendelete és az Ideiglenes szabályzat alapján. E feladathoz kapcsolódóan a bírálóknak közreműködési díjat, és a bíráló bizottságok tagjainak bizonyos esetekben útiköltséget és napidíjat kell fizetni.
- A tudomány doktora címmel rendelkezőknek tiszteletdíj folyósítása a 142/1998. (VII. 25.) kormányrendelettel módosított 4/1995. (I. 20.) kormányrendelet alapján a módosító rendelet

értelmében megszűnt a különbség az aktív és nyugdíjas doktorok között, egységesen kerül folyósításra a tiszteletdíj. A doktori tiszteletdíj számítási alapja 2003. évben 45.000 Ft.

- Kandidátusi illetménykiegészítés fizetése az 55/1995. (V. 17.) kormányrendelet alapján.
- Bolyai János Kutatási Ösztöndíj kifizetése a 156/1997. (IX. 19.) kormányrendelet, és a Bolyai János Kutatási Ösztöndíj Szabályzata alapján. Az Ösztöndíj számítási alapját a 2003. évi költségvetési törvény szerint 100.800 Ft/fő/hó.

A bírálatért szakértői díjat, a szakértői kollégium tagjainak esetenként útiköltséget kell fizetni.

Az alcím 2003.évi kiadási előirányzata 2.792,5 millió forint, saját bevételi előirányzata 24 millió forint.

1. Cím 3. alcím: Akadémikusi tiszteletdíjak és hozzátartozói ellátási díjak

Az Akadémikusi tiszteletdíjak és hozzátartozói ellátási díjak 2003. évi előirányzatainak levezetése

millió forint

Megnevezés	Támogatás	Engedélyezett költségvetési létszámkeret (fő)
2002. évi eredeti előirányzat	1 291,7	
Minisztériumok átszervezéséből adódó (2002. évi XI. tv.) változások éves hatása		
Egyszeri csökkentések (2002-ben felmerült, de bázisba nem építhető támogatások, jogcímenként nevesítve)		
Bérl politikai intézkedések		
Egyéb szerkezeti változások jogcímenként - akadémikusi tiszteletdíjak	226,1	
Szintrehozás (tört évi előirányzatok éves szintre való kiegészítése)		
Többletek (feladatonkénti) felsorolása - akadémikusi tiszteletdíjak	190,0	
Javasolt előirányzat	1 707,8	0,0

A költségvetési alcímen az akadémikusok és az ellátásra jogosult hozzátartozók tisztelet -, illetve ellátási díját tervezzük, illetőleg számoljuk el. Felhasználását kormányrendelet szabályozza. Az akadémikusi tiszteletdíj számítási alapja 45.000 Ft.

Az alcím 2003.évi kiadási előirányzata 1.707,8 millió forint, saját bevételi előirányzata.

2. cím: Széchenyi Irodalmi és Művészeti Akadémia

A Széchenyi Irodalmi és Művészeti Akadémia 2003. évi előirányzatainak levezetése

millió forint

Megnevezés	Támogatás	Engedélyezett költségvetési létszámkeret (fő)
2002. évi eredeti előirányzat	12,4	2,0
Minisztériumok átszervezéséből adódó (2002. évi XI. tv.) változások éves hatása		
Egyszeri csökkentések (2002-ben felmerült, de bázisba nem építhető támogatások, jogcímenként nevesítve)		
Bérlolitikai intézkedések		
Egyéb szerkezeti változások jogcímenként - szakmai feladat	4,0	
Szintrehozás (tört évi előirányzatok éves szintre való kiegészítése)		
Többletek (feladatonkénti) felsorolása		
Javasolt előirányzat	16,4	2,0

A Magyar Tudományos Akadémia Közgyűlése 1992. májusában alapította meg a Széchenyi Irodalmi és Művészeti Akadémiát. Az Akadémia létrehozásának célja az volt, hogy visszatérjenek az alapító Széchenyi István eredeti gondolatához, és a tudósok mellett ismét jelen legyenek az irodalom és a művészetek képviselői az Akadémián, a mai kor igényeinek megfelelően önálló, társult intézmény formájában. Ez azt jelenti, hogy a két Akadémia egymástól független, működésének elveit, szabályait önállóan állapítják meg, tagjait maguk választják, anyagi lehetőségeikkel önállóan gazdálkodnak, de mindkét részről kiküldött 2-2 tagú bizottságuk útján egymást kölcsönösen és rendszeresen tájékoztatják.

A megalakulást valamint az együttműködést rögzíti az Akadémia 1994. októberében elfogadott alapszabálya is. A Széchenyi Irodalmi és Művészeti Akadémia feladata, hogy az irodalmi és művészeti élet alapkérdéseit és meghatározó szellemi folyamatait állandó figyelemmel kísérje, az ezekkel kapcsolatos álláspontját, javaslatait a szellemi élet

nyilvánossága elé bocsássa. Szorgalmazza a nemzeti kultúra részét képező művészeti hagyomány gondozását és közkinccsé tételét mind a közművelődés, mind pedig az oktatás terén. Támogatja és eszközeivel segíti az irodalmi és művészeti életben mutatkozó új, értékes törekvések megvalósítását. Pályamunkák, díjak rendszerével, felolvasó ülések, kiállítások, szakmai találkozók, hangversenyek és viták rendezésével ösztönzi művészeti életünket.

A tagok a következő szakosztályokban működnek:

- Irodalmi szakosztály,
- Képzőművészeti szakosztály,
- Színház- és filmrendezői szakosztály,
- Zeneszerzői szakosztály.

A költségvetési cím 2003. évi kiadási előirányzata 18,6 millió forint, saját bevételi előirányzata 2,2 millió forint.

3. cím: MTA Könyvtára

Az MTA Könyvtára 2003. évi előirányzatainak levezetése

millió forint

Megnevezés	Támogatás	Engedélyezett költségvetési létszámkeret (fő)
2002. évi eredeti előirányzat	312,5	115,0
Minisztériumok átszervezéséből adódó (2002. évi XI. tv.) változások éves hatása		
Egyszeri csökkentések (2002-ben felmerült, de bázisba nem építhető támogatások, jogcímenként nevesítve)		
Béripolitikai intézkedések - minimálbér	0,4	
Egyéb szerkezeti változások jogcímenként		
- közművelődési bér	18,2	
- törzsvagyron felújítás	80,5	
- könyv- és folyóirat csere tevékenység	22,0	
- nem kutatói bér	8,0	
- tudomány elemzés feladatainak áthelyezése KSZI-hez	-4,8	-2,0
Szintrehozás (tört évi előirányzatok éves szintre való kiegészítése)		
- KJT emelés	116,6	
Többletek (feladatonkénti) felsorolása		
Javasolt előirányzat	553,4	113,0

Az MTA Könyvtárát 1826-ban alapították. Országos tudományos könyvtár, az alap- és alkalmazott kutatások szakirodalommal való ellátására hivatott, nemzeti könyvtári funkciókat látja el.

Alapfunkciói:

- fő gyűjtőkörei: nyelv- és irodalomtudomány, ókortörténet, orientalisztika, „academica”, tudománypolitika, kutatómenedzsment, multi- és interdiszciplinális művek, a természettudományi alap kutatások munkái, reference és enciklopédikus irodalom,
- az MTA kiadványcsere központja,
- az MTA kézirat- és levéltári központja,
- a Keleti Gyűjtemény egyetemi oktatási szakirodalmi központja,
- szervezeti keretébe tartozik 1991. áprilistól a Lukács Archívum és Könyvtár,

- nem főhivatású kutatóhely,
- szakirodalmi informatikai szolgáltató és kutatóműhely.

Szolgáltatásai országos és nemzetközi jellegűek. A Könyvtár 2 milliós könyvtári egységet kitevő állománya tematikailag, nyelvileg, műfajilag a legjelentősebb az országban.

Az alaptevékenységen kívül az OKTK és az OTKA által finanszírozott feladatokat is ellát. Vállalkozási feladatot nem végez.

A Könyvtár működőképességének biztosítása érdekében jelentős létszámcsökkentést kellett végrehajtani.

A Könyvtár 2003.évi kiadási előirányzata 578,6 millió forint, saját bevételi előirányzata 25 millió forint.

4. cím: MTA Matematikai és természettudományi kutatóintézet

Az MTA Matematikai és természettudományi kutatóintézetei 2003. évi előirányzatainak levezetése

millió forint

Megnevezés	Támogatás	Engedélyezett költségvetési létszámkeret (fő)
2002. évi eredeti előirányzat	4 026,5	1 828,0
Minisztériumok átszervezéséből adódó (2002. évi XI. tv.) változások éves hatása		
Egyszeri csökkentések (2002-ben felmerült, de bázisba nem építhető támogatások, jogcímenként nevesítve)		
Bérléspolitikai intézkedések - minimálbér	1,1	
Egyéb szerkezeti változások jogcímenként		
- közművelődési bér	13,9	
- nem kutatói illetmény	236,8	
- kutatói bér	812,8	
- igazgatók kereset kiegészítése	13,3	
- törzsvagyron felújítás	1,5	
- pályázati alkalmazások		57,0
Szintrehozás (tört évi előirányzatok éves szintre való kiegészítése)		
- KJT emelés	2 181,5	
Többletek (feladatonkénti) felsorolása - alapellátás	568,0	
Javasolt előirányzat	7 855,4	1 885,0

A kutatóhelyek 2003. évre, illetve a további évekre szóló kutatási programjának kialakítása során meghatározó szempont volt, hogy az MTA kialakította hosszabb távú kutatási koncepcióját. A tevékenységet összhangba kellett hozni a globális, de elsősorban az európai tudománypolitikai keretekkel, másrészt meg kell felelnünk a hazai társadalmi és gazdasági elvárásoknak. Ezért a fő feladatok kapcsolódnak az EU 6 Keretprogramhoz, illetve a hazai Nemzeti Fejlesztési Tervben megfogalmazott egyes célkitűzésekhez. Így kiemeljük a nemzetgazdaság teljesítőképességének növelését, az energia-előállítás korszerűsítését, biztonságossá tételét, új anyagok, technológiák kidolgozását, a kommunikációs és információs technológiák és az infrastruktúra fejlesztését segítő kutatásokat. Jelentős szerepet

kapnak a nemzetközi tudományos együttműködésekben kiemelkedő eredményeket elért alapkutatási, elméleti kutatási feladatok is.

A kutatóintézetek anyagai, illetve az MTA középtávú kutatási koncepciója alapján a következő tudományterületeken várható aktív kutatási tevékenység a következő években:

1. Jelentős hagyományokkal rendelkező, új ismereteket nyújtó (alap)kutatások

Az alapkutatások egyrészt az oktatás és képzés növekvő fontosságú részei, másrészt az eredményeikből fakadó új ötletek a jövő technológiájának, az innovációnak alapvető forrásai. Ezen a területen kiváló iskolákkal, műhelyekkel rendelkezünk. Eredményeink régóta Európa és a világ tudományos élvonalában kapnak helyet, több találmány, innovációs eljárás innen eredeztethető. Ezek a kutatások a tudás alapú gazdaság és társadalom magyarországi kialakulásához jó alapot szolgáltatnak. A természettudományi alapkutatások egyik közös jellemzője, hogy az érdeklődés az egyre bonyolultabb rendszerek tulajdonságainak vizsgálata felé fordul. A hagyományos tudományágak határai elmosódnak, ugyanúgy, ahogy az alap- és alkalmazott kutatások határai, egyre jobban terjed az inter- és multidiszciplináris szemlélet. Ezért a továbbiakban nem különítjük el a fentiek szerint az egyes kutatási témákat. Nagy számuk miatt nehéz minden tervezett tevékenységet felsorolni. Ezek közül néhány kiemelt irányzat:

- *Matematikai (alap- és alkalmazott) kutatások; számítástudományi, informatikai és automatizálási kutatások.*

Több kutatócsoport foglalkozik a számításelmélet, az általános számítástudomány, az információs rendszerek és a numerikus módszerek kutatásával, válaszokat adva - többek között - olyan gyakorlati problémákra mint: a számítástechnikai eljárások bonyolultsága és hatékonysága, az optimalizálás módszerei; a számítógépi programozás korszerű eszközei és módszertana; a számítástechnikában alkalmazott ún. formális nyelvek struktúrája és fejlődési irányai, nyelvtan rendszerek és természetes nyelvi technológiák módszerei; nagy adatbázisok kezelési módszerei; a mesterséges intelligencia alapjai, szakértői rendszerek; geometriai összeköttetések megvalósítása és megvalósíthatósága; hagyományos tudományos és technikai feladatok megoldása számítástechnikai módszerekkel; az adatvédelem és adattitkosítás matematikai módszerei; a modellezés és szimuláció módszerei. Fontos téma az analogikai celluláris/neurális hálózatok (CNN) továbbfejlesztése is.

- *Atom-, mag- és részecskefizikai-, csillagászati, valamint anyagszerkezeti (alap- és alkalmazott) kutatások.*

Ezen belül sor kerül gyorsított radioaktív ionnyalábokkal végzett fizikai kutatásokra, a fizikai vákuum új, különleges állapotainak tanulmányozására, az anyag negyedik halmazállapotának, a plazmának vizsgálatára, környezettudományi vizsgálatokra magfizikai módszerekkel. A kísérleti részecskefizikusok mellett magyar elméleti fizikusok is aktívan bekapcsolódnak a CERN-ben folyó nemzetközi kutatásokba.

Szorosan ide tartozik a csillagászati és űrkutatási tevékenység is.

- *Kémiai kutatások (Biológiailag aktív vegyületek kutatása, gyógyszerkémiai kutatások)*

Az összefoglaló elnevezés a következő kutatásokat foglalja magába:

Kémiai folyamatok kinetikájának és mechanizmusának kutatása; szerves és biomolekuláris kémiai kutatások; felületkémiai és heterogén katalízis kutatások; elektrokémiai és korróziós kutatások; nukleáris kémiai kutatások; polimerkémiai és - fizikai kutatások; anyag- és molekulaszervezeti kutatások.

- *Földtudományi kutatások*

Ezen belül: természetföldrajz, társadalomföldrajz, geodézia, geofizika, geokémia, levegőkémia, szeizmológia, paleontológia keretében folytatnak kutatásokat intézményeink.

2. *Az anyagi javak előállítását és gazdasági célok elérését szolgáló anyagtudományi, technológiai kutatások, anyag és energiaforrások hasznosítására irányuló kutatások*

A témakörön belül kutatóink foglalkoznak újszerű (“soft” és “hard”) bevonatok céljára alkalmas rétegek tervezhető előállításával; molekuláris rétegek nanotechnológiai alkalmazását megalapozó kutatásokkal; anyagszintézissel; komplex szerkezetvizsgálati módszerek fejlesztésével; optikai vékonyrétegek előállításával, optikai egykristályok növesztésével és minősítésével; az atomi felbontású röntgen holográfiai módszerek továbbfejlesztésével; folyadékkristályok kutatásával; új, különleges anyagállapotok tanulmányozásának közvetett gazdasági hasznosításával; új energiaforrások feltárásával és hasznosításával.

Az atomenergia hosszú távú biztonságos felhasználására irányuló kutatások keretében az atomreaktorok biztonságos üzemeltetésével kapcsolatos kutatások valamint a sérült atomreaktor hűtésének kísérleti vizsgálata. Fontos feladat az ún. on-line diagnosztikai módszerek tökéletesítése.

3. *Kommunikációs és információs rendszerek, technológiák és módszerek fejlesztését szolgáló kutatások*

Matematika és számítástudomány keretén belül folytatni szükséges a tranzitív gráfszínezések vizsgálatát, a diszkrét matematikai modellekhez kapcsolódó kutatásokat, valamint a sztochasztikus rendszerek tanulmányozását, amelyeket számos esetben fontos és aktuális gyakorlati problémák motiválnak, mint a mobil kommunikáció, az optikai hálózatok, vagy a folyamatirányítás.

Az operációkutatási témakörön belül az egyensúlyi rendszerek és a sima optimalizálás elméletében, a nagyméretű rendszerek optimalizálási algoritmusainak vizsgálatában és a differenciál-algebrai egyenletek tanulmányozásában további kutatások szükségesek.

Kutatásokat kell folytatni a bio-computing, elsősorban a molekuláris számítástudomány területén.

Az *informatika* területén fontos feladat az „analogikai” CNN hálózatok (Cellular Neural/nonlinear Network), az elosztott rendszerek vizsgálata és az Internet hálózatok továbbfejlesztését szolgáló, a hálózat következő generációját megalapozó Grid-rendszerek kutatása.

Az *automatizált irányítási rendszerek* keretében folyó kutatások alapja a rendszer és irányításelmélet. A nemlineáris folyamatrendszerek analízise és irányítása területén foglalkozni kívánunk összetett, komplex nemlineáris folyamatrendszerek hierarchikus dekompozíció alapuló modellezésével és irányításával. A számítógépes geometriai modellezés és a mérnöki visszafejtés területén tovább folytatjuk kutatásainkat mért pontthalmazok szegmentálása, felületek, illetve felületcsoportok együttes illesztése, valamint geometriai kényszerek alkalmazása a visszafejtett tárgyak tökéletesítése érdekében. A számítógéppel integrált gyártás terén fokozzuk erőfeszítéseinket a legújabb informatika eredmények bevezetésére a tágabban értelmezett gyártási folyamatokba (nyílt vezérlések, rugalmas gyártórendszerek tervezése, szimulációja, termelésütemezése, intelligens, valós idejű irányítása, beszállítói hálózatok, virtuális vállalatok és biztonsági kérdéseik).

Kutatásokat folytatunk intelligens szenzorok és végrehajtó szervek tervezése, előállítás és alkalmazásainak kidolgozása területén. Erőfeszítéseket teszünk digitális mozgókép-helyreállító rendszer kifejlesztésére. Alkalmazni kívánjuk a kriptográfiai kutatások eredményeit.

A költségvetési címhez tartozó kutatóintézetek száma: 38.

A matematikai és természettudományi kutatóintézetek 2003. évi kiadási előirányzata 12.527,4 millió forint, saját bevételi előirányzata 4.672 millió forint.

5. cím: Élettudományi kutatóintézet

Az MTA Élettudományi kutatóintézetei 2003. évi előirányzatainak levezetése

millió forint		
Megnevezés	Támogatás	Engedélyezett költségvetési létszámkeret (fő)
2002. évi eredeti előirányzat	2 124,7	1 187,0
Minisztériumok átszervezéséből adódó (2002. évi XI. tv.) változások éves hatása		
Egyszeri csökkentések (2002-ben felmerült, de bázisba nem építhető támogatások, jogcímenként nevesítve)		
Béripolitikai intézkedések - minimálbér	51,7	
Egyéb szerkezeti változások jogcímenként		
- közművelődési bér	1,7	
- nem kutatói illetmény	185,1	
- kutatói bér	345,2	
- igazgatók kereset kiegészítése	10,6	
- konszolidációs fejlesztési programok támogatása	36,5	10,0
- törzsvagyron felújítása	-10,0	
- pályázati alkalmazások		42,0
Szintrehozás (tört évi előirányzatok éves szintre való kiegészítése)		
- KJT emelés	1 115,4	
Többletek (feladatonkénti) felsorolása		
- alapellátás	340,8	
Javasolt előirányzat	4 201,7	1 239,0

Az EU csatlakozást követő években is az élettudományi kutatások prioritást élveznek, hiszen jelentős részben az élettudományok eredményei tárják fel az életminőség javításához szükséges új ismereteket. Az erősen tudásigényes biotechnológia a termelésben, a környezetvédelemben és a gyógyításban egyaránt gyakorlati eredményekre vezet világszerte. Az élettudományok eredményeire a biotechnológiai igény mellett azért is nagy szükség van,

mert a súlyos mortalitási, morbiditási, táplálkozási, környezetvédelmi problémákkal küszködő Magyarországon az élettudományok számos eredménye a gyakorlatban hasznosítható. Az élethez nélkülözhetetlen tiszta víz, egészséges élelem, jó minőségű környezet biztosítása folyamatos monitorozást, a negatív hatásokat megelőző módszerek kutatását igényli. Ugyanakkor a globális környezetvédelemhez kapcsolódó kutatásokban, a környezetszennyezés feltárásában és megszüntetésében az élettudományok mellett az élettelen természettudományi kutatásokra is jelentős szerep vár.

Az élettudományi kutatások elsősorban az életminőséget rontó tényezők feltárására, szakszerű vizsgálatára és javítására szolgáló kutatásokra koncentrálnak. A tevékenységek várhatóan az alábbi területekhez kapcsolódnak:

1. Az életminőség javítását szolgáló orvosi, biológiai és kémiai kutatások

Ide sorolhatók az orvos-biológiai kutatások, a molekuláris orvostudomány területén végzett kutatások, a molekuláris alapú gyógyszerkutatások, a társadalom-egészségügyi, egészséggazdasági és egészségpolitikai kutatások, prevenció, betegségfelismerés. Napjaink biológiai kutatásainak meghatározó iránya a funkcionális genomika, de az interdiszciplináris tudományágak (nanotechnológia, egymolekula-vizsgálatok) jelentősége is mind az alap- mind pedig az alkalmazott kutatások szempontjából óriási. Kutatóhelyeink aktívan részt vesznek ezekben a kutatásokban, nemzetközi együttműködésekben.

A megelőzésen alapuló egészségügyi ellátást segítik a betegségek molekuláris diagnosztikája terén végzendő kutatások. Részt vállalva a medicina hazai fejlesztésében, korszerű orvosi géntechnológiai központ kialakítása valósul meg, mely az alapkutatások mellett a génterápiás eljárások klinikai bevezetését is elősegítheti.

A kutatási témákhoz sorolható az innovatív, hatás-szerkezet összefüggésén alapuló gyógyszerkutatás, valamint életminőséget javító, új szerves vegyületek előállítása és tesztelése is.

2. Környezet- és természetvédelemmel összefüggő kutatások

A környezeti terheléssel járó ipari és egyéb tevékenységek ökológiai hatásvizsgálata, elveinek kiművelése; a növény- és állatvilág toleranciájának (pl. nehézfém-tolerancia) bemérése; a meddőhányók gyors betelepítésének tisztázása fontos feladatunk. A növénytársulások szerveződésének és dinamikájának kutatását és modellezését tovább

folytatjuk. Kutatásokat folytatunk szennyezett talajok méregtelenítésére toleráns növények segítségével.

Ide tartoznak a nemzeti ökológiai kutatási program keretében illetve e mellett végzett alábbi kutatások: a szárazföldi élőközösségek ökológiájának kutatása, Duna-kutatás, a Balaton kutatása, folyóink hullámterének (Tisza-völgy) felszínfejlődési változásai és hatásai, földrengés-veszélyeztetettség monitorozása, az emberi egészséget is befolyásoló hazai geokémiai környezet kutatása.

Kiemelten fontos kutatások a környezeti kémiai kutatások: a természeti környezet terhelését minimalizáló technológiák kémiai megalapozását szolgálják. Ide sorolhatók az új technológiák (beleértve a bio- és géntechnológiát is), eljárások kidolgozása, az integrált növényvédelem módszereinek, elveinek és gyakorlatának kialakítása.

3. A mezőgazdasági termelésszerkezet javítását és az élelmiszer előállítását szolgáló kutatások

A kutatások magukban foglalják a molekuláris állat- és növénynevelési kutatásokat, az állatorvosi és növényvédelmi kutatásokat és új témaként a funkcionális genomkutatást. Kiemelt fontosságú, hogy az unikális minőségű magyar növényfajták génjei meghatározásra és jogi védelem alá kerüljenek. A programhoz kiterjedt növényi génbanki, molekuláris genetikai, fehérjekémiai infrastruktúra kialakítása szükséges.

Ide tartozó kutatások a fontosabb természetű növényfajok (gabona, olajos növények, gyökergumósok, ipari- és takarmánynövények) termőhelyi anomáliákkal kapcsolatos reakcióinak vizsgálata, paramétereinek meghatározása (Precíziós növénytermesztés). Folytatódnak az agroökológiai egyensúly vizsgálatok az egészséges táplálkozás alapanyagának előállítása, a vetőmag-biztonság javítása a fenntartható fejlődés követelményeinek megfelelően. Fontos kutatási terület a GMO (Genetikailag Manipulált Organizmusok) szervezetek vizsgálata a táplálékláncban.

A költségvetési címhez tartozó kutatóintézetek száma: 38.

Az élettudományi kutatóintézetek 2003.évi kiadási előirányzata 6.822,6 millió forint, saját bevételi előirányzata 2.620,9 millió forint.

6. cím: Társadalomtudományi kutatóintézetek

**Az MTA Társadalomtudományi kutatóintézetei 2003. évi
előirányzatainak levezetése**

millió forint

Megnevezés	Támogatás	Engedélyezett kölségvetési létszámkeret (fő)
2002. évi eredeti előirányzat	1 763,5	881,0
Minisztériumok átszervezéséből adódó (2002. évi XI. tv.) változások éves hatása		
Egyszeri csökkentések (2002-ben felmerült, de bázisba nem építhető támogatások, jogcímenként nevesítve)		
Bérlolitikai intézkedések - minimálbér	13,6	
Egyéb szerkezeti változások jogcímenként		
- közművelődési bér	8,4	
- nem kutatói illetmény	71,1	
- kutatói bér	358,0	
- igazgatói kereset kiegészítés	13,0	
- fejlesztési programok támogatása	164,7	
- többlet feladatok támogatása	6,6	
- pályázati alkalmazások		141,0
Szintrehozás (tört évi előirányzatok éves szintre való kiegészítése)		
- KJT emelés	1 216,9	
Többletek (feladatonkénti) felsorolása - alapellátás	227,2	
Javasolt előirányzat	3 843,0	1 022,0

Az Akadémia társadalomtudományi intézetei tudományterületük, illetve tudományágaik elméleti és módszertani fejlesztésén munkálkodva olyan kutatási programokat valósítanak meg, amelyek a magyar társadalom létét és fejlődését érintő problémák tudományos kutatásával a magyar társadalom fejlődését szolgálják. A kutatóhálózat felkészült a magyar társadalom stratégiai kérdéseinek tudományos, interdiszciplináris vizsgálatára, az intézeti kutatások – különösen az Európai Unió pályázati rendszerébe történő fokozatos bekapcsolódással – a nemzetközi mércék nyomása alatt mindinkább versenyképesekké válnak feladataik megoldásában. E hálózatban meglévő szellemi kapacitások – a megfelelő feltételek esetén – a nemzet javára jelentős hatékonysággal hasznosulhatnak.

A *közgazdaságtudomány* terén tovább folyik a piacgazdaság és a magyar gazdaság működésének vizsgálata. A Közgazdaságtudományi Kutatóközpontban a gazdaság piaci és vállalati szerkezetét alakító összefüggéseket kutatják, továbbá a vállalati tőke-munka helyettesítés, a technológia-változás, az oktatási-szakképzési rendszer, a gazdaságpolitikai környezet, a munkapiaci intézmények és jelenségek vizsgálatával a munka- és életkörülmények meghatározó feltételeit tárják fel. Vizsgálataik kiterjednek a foglalkoztatás és a munkanélküliség hosszabb távú alakulásának összefüggéseire, s jelentős figyelmet fordítanak olyan fontos kérdés elemzésére, mint a fiskális és monetáris politika elemzése. A magyar gazdaság számára az európai integráció jelenti azt a tágabb vizsgálati keretet, melyben a közép- és hosszú távú fejlődésének feltételei és várható alakulása (természetesen a világtrendekkel kombinálva) meghatározható. Ebből kiindulva kutatják a kereskedelmi kapcsolatok, a tőkeáramlás várható alakulását, szerepét az integrációs folyamatban és azt, hogy a csatlakozás milyen alkalmazkodási költségekkel jár az élelmiszergazdaságban.

Átfogó, a magyar külgazdasági stratégia minden lényegi elemére kiterjedő kutató munka folyik a Világgazdasági Kutatóintézetben. Az itteni tevékenység a világgazdasági folyamatok átfogó értékelésére irányul. Az Európai Unió bővítésének és mélyítésének, továbbá a kelet-közép-európai országokban a rendszerváltás óta zajló gazdasági átalakulás összehasonlító vizsgálatával a magyar gazdaság nemzetközi versenyképessége növelésének lehetőségeit kutatják a globális, regionális és kétoldalú együttműködés keretei között.

Az ország kilenc különböző pontján működő telephelyeket összefogó Regionális Kutatások Központja által végzendő *regionális kutatások* fokozottan vállalnak feladatot a térségi sajátosságok és területfejlesztések tudományos megalapozásában. Programjuk kiemelkedő része a magyar városhálózat versenyképességével kapcsolatos problémák vizsgálata, továbbá foglalkoznak a régióval mint a decentralizáció intézményével és a vidékfejlesztési stratégiákkal összefüggő tudományos kérdésekkel.

A *jog és politikatudomány* terén a rendszerváltással lezajlott folyamatok és a jelenlegi átalakulások elemzése mellett a közép- és hosszú távú fejlődés tendenciáit vizsgáló stratégiai jelentőségű témák kutatása áll a középpontban. A Jogtudományi Intézetben előtérbe került az EU-konform jogalkotási és jogalkalmazási feladatokkal kapcsolatos kérdések kutatása. Ezen kívül a kelet-közép-európai államok környezetvédelmi jogszabályainak összehasonlító

elemzésére vállalkoztak. Részt vállalnak az Alkotmányt és Polgári Törvénykönyv kodifikációját érintő kérdések tisztázásában. Elemzik az emberi jogok védelmével foglalkozó különböző nemzetközi fórumok joggyakorlatát. Továbbra is foglalkoznak a jogállamiság megvalósulásának kérdésével hazánkban.

A Politikai Tudományok Intézetében folyó politikatudományi kutatásokban a hazai politikai rendszer átalakulási folyamatainak vizsgálatán (amely a politikai intézményrendszert, a magyar társadalom politikai tagoltságát, a választói magatartásokat, a polgárosodást és a politikai kultúrát érinti) és a politikaelméleti kutatásokon túl jelentős hangsúlyt kap az Európai Unió felvételével kapcsolatos hazai és nemzetközi kapcsolatok elemzése, továbbá a biztonságpolitikai stratégiai kérdések vizsgálata.

A *szociológiai kutatások* a Szociológiai Kutatóintézetben, mint a szociológia klasszikus akadémiai kutatási központjában, a változó magyar társadalom állapotának feltárására irányulnak. A társadalmi struktúra általános vizsgálata mellett külön súlyt kapnak a szegénység- és kisebbségkutatások (a roma lakosság helyzete). Az itt folyó elemzések az intézményrendszer átalakulására is kiterjednek. A kultúra-studiumok felölelik a társadalmi tudat, kultúra, érték, identitás-változásainak feltárását és értékelését. A szociálpolitikai kutatások a szociálpolitikai intézményrendszer átalakulásával kapcsolatos problémákat vizsgálják. A gazdaságszociológiai kutatások a piacgazdaság kialakulásának és az EU-csatlakozásnak társadalmi összefüggéseit elemzik. A konfliktus-kutatások az átalakulásokkal, a termelés megváltozott feltételeivel, a környezeti problémákkal kapcsolatban megjelenő társadalmi konfliktusok megoldási lehetőségeinek feltárására irányulnak.

A mai társadalmi átalakulások emberi tényezőinek problémáira, a szellemi haladás feltételeinek feltárására keresnek választ, az ember és a társadalom általános megismerését szolgálják a *filozófiai* és *pszichológiai* kutatások.

A *humán tudományok* a hazai kulturális örökség nemzetközi összefüggésekbe illeszkedő feltárása révén a mai kulturális viszonyok, az életminőség, az emberi kapcsolatok jobbításán munkálkodnak a maguk eszközeivel, amelyeket csak az akadémiai kutatóintézetek tudnak nyújtani.

A Történettudományi Intézet a magyarországi *történelmi kutatások* egyik meghatározó műhelye. Magyarország történetének valamennyi korszakára kiterjedő társadalom és politikatörténeti alap kutatásokat a Kárpát-medence nem magyar népei történetére kiterjedő vizsgálatok egészítik ki, amelynek eredményei a gondozásukban megjelenő egyetemi tankönyvekben, kézikönyvekben, monográfiákban, rangos történeti folyóiratokban és a népszerű Historia című orgánumban látnak napvilágot. A nemzeti múlt feltárásával a nemzeti tudat korszerű alakításában vesznek részt az akadémiai intézeti keretekben folyó *régészeti, néprajzi és művészettörténeti kutatások*, amelyeket jelentős nemzetköz érdeklődés kísér. A magyar *irodalomtörténeti* és korszerű *irodalomtudományi* kutatások terén hasonlóan fontos szerepet játszik az Irodalomtudományi Intézet, a magyar kulturális örökség feltárása, értékelése és megismertetése révén. Ezt szolgálják az itt készülő irodalomtörténeti és kritikai sorozatok, kézikönyvek, textológiai munkák. A modern *nyelvtudományi* módszerek bevezetése, a nyelv művelés és nyelvtörténeti munkálataival a Nyelvtudományi Intézet a magyar nyelvi kultúra megőrzésében, védelmében, megismertetésében tölt be pótolhatatlan missziót. Jelentős erőfeszítéseket tesznek a magyar nyelv nagyszótárának létrehozása érdekében. A magyar *zenei* kultúra kimagasló nemzeti és egyetemes jelentőségű tudományos gyűjteményeit őrzi, gondozza, gyarapítja, és tudományosan feldolgozza a Zenetudományi Intézet, amely tevékenységével nemcsak a nemzeti öntudat fejlesztéséhez, hanem a magyar kultúra nemzetközi meg- és elismertetéséhez is nagymértékben hozzájárul.

A költségvetési címhez tartozó kutatóintézetek száma: 38.

A társadalomtudományi kutatóintézetek 2003. évi kiadási előirányzata 5.256,4 millió forint, saját bevételi előirányzata 1.413,4 millió forint.

7. cím: MTA Területi Akadémiai Központok

Az MTA Területi Akadémiai Központok 2003. évi előirányzatainak levezetése

millió forint

Megnevezés	Támogatás	Engedélyezett költségvetési létszámkeret (fő)
2002. évi eredeti előirányzat	114,5	59,0
Minisztériumok átszervezéséből adódó (2002. évi XI. tv.) változások éves hatása		
Egyszeri csökkentések (2002-ben felmerült, de bázisba nem építhető támogatások, jogcímenként nevesítve)		
Bérléspolitikai intézkedések - minimálbér	4,9	
Egyéb szerkezeti változások jogcímenként		
- törzsvagyron felújítása	-14,9	
- nem kutatói illetmény	13,5	
Szintrehozás (tört évi előirányzatok éves szintre való kiegészítése) - KJT emelés	34,1	
Többletek (feladatonkénti) felsorolása		
Javasolt előirányzat	152,1	59,0

A költségvetési cím előirányzatai a következő feladatok megvalósítását biztosítják.

A különböző időpontokban az Akadémia által létrehívott területi akadémiai bizottságok feladata az adott régióhoz tartozó tudományos tevékenység társadalmi, helyi erővel és eszközökkel való ösztönzése, támogatása, koordinálása: a területükön működő tudományos és tudományos érdeklődésű dolgozók összefogása, a fiatalok tudományos pályára kerülésének elősegítése, a tudományok művelésének hatékonyabbá tétele. Céljuk a regionális gazdasági, kulturális és egyéb tervek megvalósításának a tudomány eszközeivel való előmozdítása. A rendelkezésükre bocsátott eszközök felhasználásával anyagi és egyéb segítséget nyújtanak konferenciák szervezéséhez, tudományos eredmények publikálásához. Az európai uniós csatlakozási feltételek regionális teljesítése szempontjából döntő fontosságú feladat hárul rájuk a régió érdekeinek megfogalmazása, az értelmiség e célra való mozgósítása terén. A költségvetési címen belül öt vidéki nagyvárosban működő akadémiai bizottság és az operatív

tevékenységet végző központok léte az adott területi tudományos életben is változatlanul kiemelkedő jelentőségű, fenntartásuk a jövőben is elengedhetetlen.

A területi akadémiai központok az adott régiókban jelentős szerepet vállalnak az Akadémia köztestületi feladataiból.

A költségvetési címhez tartozó területi központok száma 5.

A költségvetési cím 2003. évi kiadási előirányzata 203,7 millió forint, saját bevételi előirányzata 51,6 millió forint.

8. cím: MTA kutatást kiszolgáló szervek

Az MTA kutatást kiszolgáló szerveinek 2003. évi előirányzatainak levezetése

millió forint

Megnevezés	Támogatás	Engedélyezett költségvetési létszámkeret (fő)
2002. évi eredeti előirányzat	727,3	180,0
Minisztériumok átszervezéséből adódó (2002. évi XI. tv.) változások éves hatása		
Egyszeri csökkentések (2002-ben felmerült, de bázisba nem építhető támogatások, jogcímenként nevesítve)		
Béripolitikai intézkedések - minimálbér	5,1	
Egyéb szerkezeti változások jogcímenként		
- közművelődési bér	0,1	
- nem kutatói illetmény	48,8	
- kutatói bér	3,4	
- központi illetmény számfejtés	27,0	6,0
- tudomány elemzés áthelyezése	5,4	2,0
- igazgatói kereset kiegészítés	2,2	
- többlet feladatok	128,2	1,0
- törzsvagyron felújítás	81,5	
Szintrehozás (tört évi előirányzatok éves szintre való kiegészítése) - KJT emelés	118,2	
Többletek (feladatonkénti) felsorolása - konferencia NEI támogatása	100,0	
Javasolt előirányzat	1 247,2	189,0

A költségvetési címhez tartozó intézmények:

Kutatásszervezési Intézet

- A hazai és nemzetközi K+F információ gyűjtése, feldolgozása, közreadása, a hazai pályázati rendszer fejlesztése, korszerűsítése, a hazai tudományirányítás fejlesztése érdekében kutató tevékenység.
- Szakértői tevékenység, kutatásszervezési tanácsadás, elsősorban az akadémiai vezetők, testületek részére.
- Köztestületi munkában történő részvétel (tagnyilvántartás, választások lebonyolítása stb.).

Akadémiai Létesítmények Fenntartása és Üzemeltetése

Feladata az akadémiai Székház, a Nádor utcai irodaház, az Akadémia vendégházának és Tudós Kávézójának, a Budaörsi úti Irodaháznak, valamint a konszolidáció következtében üresen álló ingatlanok működtetése, pénzügyi-számviteli, igazgatási, jogi, tűz- és munkavédelmi feladatai ellátása.

Nemzetközi Együttműködési Iroda

Tudományos egyezmények keretében történő utazások lebonyolítása, a kiutazók menetjegyének biztosítása és a fogadó partnerrel való egyeztetés, a beutazók számára a szállás, napidíj, belföldi közlekedés stb. biztosítása és kapcsolattartás a küldő féllel. Projekt témák keretében a Nemzetközi Együttműködési Iroda intézi a ki- és beutazásokat, a szállásbiztosítást, a konferenciákkal kapcsolatos gazdasági ügyeket. Gondozza a nemzetközi együttműködési megállapodásokból adódó feladatokat.

KFKI Telephelykezelő Intézet

Ez az intézmény kutatási feladatokat nem lát el, hanem a csillabérci kutatótelepen működő kutatóintézetek ingatlanait, közös létesítményeit működteti, ellátja a „tulajdonosi” jogkörből adódó feladatokat.

Gépkocsi Szolgálat

A Szolgálat üzemelteti az akadémiai gépkocsiparkot, amely az akadémikusok és a Titkárság részére végez szállítási szolgáltatást.

Nemzetközi tudományos együttműködés

Az Akadémia országos szintű nemzetközi tudományos együttműködésével kapcsolatos előirányzatokat tartalmazza. Ezek a következők:

- Az Akadémia több mint 60 kétoldali nemzetközi tudományos együttműködési megállapodásának szervezése. Ennek keretében mintegy 1000 fő kiutazását és 900 fő fogadását kell biztosítani.
- Közel 1500 fő intézeti devizás kiutazás bonyolítása.
- Az Akadémia vezetői, illetve tudományos osztályai és kutatóhelyei külön meghívott vendégei fogadási feltételeinek biztosítása. (600-700 vendégnap)
- A nem kormányzati tudományos szervezetek részére tagdíj átutalása, illetve nyilvántartása. (200-250 szervezet nyilvántartása)
- Az Akadémia hazai nemzetközi tudományos rendezvényeinek szervezése, az ehhez nyújtott akadémiai pénzügyi támogatások allokálása.

A kutatást kiszolgáló szervek 2003. évi kiadási előirányzat 1.631,0 millió forint, saját bevételi előirányzata 383,8 millió forint.

9. cím: Támogatott Kutatóhelyek Irodája

A Támogatott Kutatóhelyek Irodája 2003. évi előirányzatainak levezetése

millió forint

Megnevezés	Támogatás	Engedélyezett költségvetési létszámkeret (fő)
2002. évi eredeti előirányzat	993,6	465,0
Minisztériumok átszervezéséből adódó (2002. évi XI. tv.) változások éves hatása		
Egyszeri csökkentések (2002-ben felmerült, de bázisba nem építhető támogatások, jogcímenként nevesítve)		
Bérl politikai intézkedések - minimálbér	1,3	
Egyéb szerkezeti változások jogcímenként		
- nem kutatói illetmény	32,6	
- kutatói bér	252,0	
- igazgatói kereset kiegészítés	0,5	
- konszolidációs fejlesztés támogatása	23,0	2,0
- pályázati alkalmazás		51,0
Szintrehozás (tört évi előirányzatok éves szintre való kiegészítése)		
- KJT emelés	580,3	
Többletek (feladatonkénti) felsorolása - működési feltételek javítása	300,0	
Javasolt előirányzat	2 183,3	518,0

A kutatócsoportok alkotta kutatóhálózat szakmai tevékenysége csaknem teljes mértékben felöleli a tudományterületek teljes spektrumát, fontos szerepet töltenek be a támogatott kutatócsoportok abban a tekintetben is, hogy számos esetben olyan speciális témák művelésére adódik lehetőség mindhárom nagy tudományterületen (matematikai és természettudományok, élettudományok, társadalomtudományok), mely a hazai tudomány szempontjából hézagpótló. A legtöbb kutatócsoport jelentős nemzetközi kapcsolatokkal (két-, többoldalú) rendelkezik, nemzetközi kutatási együttműködésben vesz részt, amely közös kutatások végzését és kutatók kölcsönös cseréjét jelenti.

A kutatócsoportok akadémiai státuszon lévő tagjai aktívan részt vesznek az adott tanszék, vagy egyetemi részleg oktatási tevékenységében, az egyetemi PhD-képzésben és akkreditált doktori programokban.

A támogatott kutatóhálózat keretében működő kutatócsoportok kutatási és oktatási tevékenységükkel integráns módon vesznek részt a befogadó intézmény feladatainak ellátásában. A hálózat reformja óta eltelt évek tapasztalatai azt mutatják, hogy az intézményesen működtetett hálózat jelentősen hozzájárul a felsőoktatás kutatási lehetőségének javításához, a kutató és oktató utánpótlás biztosításához, továbbá a hazai és az egyetemes tudomány műveléséhez.

A 2003. év a támogatott kutatóhálózat új ciklusának induló éve. A korábbi ciklusokhoz képest ebben a ciklusban lényeges változás, hogy a támogatási ciklus négy évre meghosszabbodott és a korábban meglévő céltámogatási forma megszűnt.

Említést kell tenni arról, hogy a 2003-2006. közötti ciklusra kiírt pályázat iránt rendkívül nagy érdeklődés mutatkozott meg 34 befogadó intézményből, összesen 269 pályázatot nyújtottak be. Ez jelentős növekmény, hiszen 1994-ben csak 189, 1998-ban pedig 208 pályázó volt. A mostani pályázatokban új elemeként jelenik meg, hogy a befogadó intézmények között 5 egyházi felsőoktatási intézmény és 7 egyéb kutatóhely is szerepelt, és hittudományi pályázatok is beérkeztek. A pályázók közül 44 az MTA rendes tagja, 31 az MTA levelező tagja és 183 doktor volt.

A benyújtott pályázatokban igényelt támogatási összeg 3692MFt/év összeget tett ki, mely közel háromszorosa a kutatócsoportok 2002. évi teljes költségvetési összegének.

A benyújtott pályázatok igen széleskörű és sokrétű véleményezési és bírálati folyamaton mentek keresztül. Ebben meghatározó szerepe volt az MTA tudományos osztályai szakmai bírálatának.

Az elkészült szakmai vélemények és bírálatok, valamint az Akadémiai Kutatóhelyek Tanácsa - AKT Döntés-előkészítő Bizottsága javaslata figyelembevételével az AKT ülésén döntött a kutatócsoportok támogatásának odaítéléséről, melynek eredményeként 156 kutatócsoport részesül támogatásban.

A jelenleg működő 138 kutatócsoport közül 7 nem pályázott, 3 beolvadt más kutatócsoportba, 2 kivált korábbi kutatócsoportjából és önállóan nyert, 12 csoport ugyan pályázatot nyújtott be,

de támogatást nem nyert el, így összességében az előző ciklusból 118 csoport folytatja működését 2003-ban.

A pályázatra rendelkezésre álló pénzügyi forrás korlátozott volta miatt számos magas színvonalú pályázat nem részesülhetett támogatásban. Az odaítélt támogatási összeg maximumának csökkentése ugyancsak hátrányosan érintette a jelenleg is működő és megfelelő tudományos teljesítményt nyújtó csoportok jelentős körét. A kialakult feszültségek enyhítésére az Akadémia vezetése jelentősnek mondható intézkedéseket tett.

Ezen helyzet feloldását és mérséklését célozza az AKT-nak azon döntése, miszerint a kutatócsoporti hálózat társult tagsági státus keretét a jelenlegi 5%-ról 10%-ra emelte. A döntésből adódó feszültségek további enyhítését jelenti a 2003. évi költségvetésben biztosított 300 millió forint fejlesztési többlet.

A Támogatott Kutatóhelyek Irodájának 2003. évi kiadási előirányzata 2.476,1 millió forint, saját bevételi előirányzata 292,8 millió forint.

10. cím: MTA Jóléti intézményei

Az MTA Jóléti Intézményei 2003. évi előirányzatainak levezetése

millió forint

Megnevezés	Támogatás	Engedélyezett költségvetési létszámkeret (fő)
2002. évi eredeti előirányzat	165,4	123,0
Minisztériumok átszervezéséből adódó (2002. évi XI. tv.) változások éves hatása		
Egyszeri csökkentések (2002-ben felmerült, de bázisba nem építhető támogatások, jogcímenként nevesítve)		
Béripolitikai intézkedések - minimálbér	9,6	
Egyéb szerkezeti változások jogcímenként		
- nem kutatói illetmény	27,9	
- törzsvagyron felújítás	-14,0	
- működési többletek	34,9	
- létszám csökkentés		-2,0
Szintrehozás (tört évi előirányzatok éves szintre való kiegészítése) - KJT emelés	58,6	
Többletek (feladatonkénti) felsorolása		
Javasolt előirányzat	282,4	121,0

Az Akadémia jóléti létesítményei 6 üdülőt (ezek közül az egyik alkotóházi feladatokat is ellát) és egy óvoda-bölcsődét foglalnak magukba.

Az MTA üdülők létrehozásának és fenntartásának alapító okiratokban meghatározott célja

- az ún. „tudós” üdülők (Mátraháza, Balatonvilágos, Balatonalmádi) és az alkotóház (Erdőtárca) esetében az akadémikusok és a tudományos fokozattal rendelkezők, valamint hozzátartozóik, illetőleg
- az ún. „hivatali” üdülők (Mátrafüred, Siófok) esetében a kutatóintézetek, egyetemi támogatott kutatóhelyek és egyéb intézmények munkatársainak, valamint hozzátartozóiknak az üdültetése.

Ennek megfelelően a „tudós” üdülők és az alkotóház országos szerepkörűek, a „hivatali” üdülők elsődlegesen az Akadémia intézményeitől fogadnak beutaltakat.

Szolgáltatásaikra együttesen mintegy 15000 fő és családtagjaik jogosultak.

Az üdülői ingatlanok 1994. július 1. óta az Akadémia törzsvagyonának részét képezik.

Az alapító okiratok szerint az alaptevékenység mellett mind a 6 üdülő tevékenységi köre az alaptevékenység elsőbbsége és zavartalan biztosítása mellett kiterjed a külső étkeztetésre és vendéglátásra, amely korábban egyértelműen csak a szabad férőhelyekre vonatkozott.

Az üdülők az Akadémia által biztosított központi költségvetési támogatással és saját bevételeikkel gazdálkodnak. Bevételeiket – amelyek túlnyomóan a beutaltak által fizetett kedvezményes térítési díjból, valamint a külső (önköltséges) vendéglátásból és étkeztetésből tevődnek össze – működésük fenntartására fordítják.

Az üdülőket az igényjogosultak és közvetlen családtagjaik kedvezményes térítési díj ellenében vehetik igénybe. Az önköltség és a kedvezményes térítési díj különbözetét költségvetési támogatásként az Akadémia biztosítja, központi költségvetési támogatásból.

Az „Akadémiai Óvoda és Bölcsőde” alaptevékenysége:

- az akadémiai intézmények dolgozóinak 1,5-3 éves korú gyermekei bölcsődei, valamint 3-7 éves korú gyermekei óvodai nevelésének kedvezményes térítési díj mellett történő ellátása.
- az alaptevékenységi körbe tartozók elsőbbségének megtartásával – kiegészítő tevékenységként – szabad férőhelyeivel gazdálkodhat.

Az Akadémiai Óvoda és Bölcsőde ingatlana 1994. július 1. óta az Akadémia törzsvagyonának részét képezi.

A jóléti intézmények 2003. évi kiadási előirányzata 465,5 millió forint, saját bevételi előirányzata 183,1 millió forint.

11. cím: OTKA Iroda

Az OTKA Iroda 2003. évi előirányzatainak levezetése

millió forint

Megnevezés	Támogatás	Engedélyezett költségvetési létszámkeret (fő)
2002. évi eredeti előirányzat	187,0	34,0
Minisztériumok átszervezéséből adódó (2002. évi XI. tv.) változások éves hatása		
Egyszeri csökkentések (2002-ben felmerült, de bázisba nem építhető támogatások, jogcímenként nevesítve)		
Bérlolitikai intézkedések		
Egyéb szerkezeti változások jogcímenként		
- nem kutatói illetmény	13,0	
- OTKA program átcsoportosítása	101,1	
Szintrehozás (tört évi előirányzatok éves szintre való kiegészítése)		
- KJT emelés	29,9	
Többletek (feladatonkénti) felsorolása		
Javasolt előirányzat	331,0	34,0

Az Iroda alapítása, jogállása

Az OTKA Irodát a tudományos kutatásért felelős tárca nélküli miniszter a 99/1990.(XII.3.)Kormányrendelet alapján, 1991. szeptember 1-i hatállyal alapította.

Az OTKA Iroda az Országos Tudományos Kutatási Alapprogramok (OTKA Programok) működésével kapcsolatos technikai, pénzügyi, szervezési és adminisztratív feladatokat látja el. Az Iroda működési kiadásai – ideértve a pályázatokat véleményező szakértők tiszteletdíját is – az OTKA előirányzatát terhelik. Az OTKA Iroda 1996. január 1-jétől az MTA fejezetében szerepel.

Az Iroda önállóan gazdálkodó, központi költségvetési szerv, felügyeletét az MTA főtitkára látja el. Az Iroda működését az OTKA Bizottság elnöke irányítja, az Iroda vezetője és alkalmazottai tekintetében gyakorolja a munkáltatói jogokat. Az Iroda működését az OTKA-ról szóló 1997.évi CXXXVI. törvény, az OTKA Szervezeti és Működési Szabályzata és az Iroda Szervezeti és Működési Szabályzata (SZMSZ) szabályozza.

Az Iroda feladatai, kiadásai

- a pályázatok meghirdetése, fogadása, formai ellenőrzése, nyilvántartásba vétele,
- pályázatok elbírálásával kapcsolatos adminisztratív feladatok, pályázatok kiküldése zsűrieknek, opponenseknek, listakészítés, döntés-előkészítés,
- pályázók kiértékelése, szerződéskötés lebonyolítása, ügyviteli eladatok ellátása,
- pályázatok támogatási összegének kutatóhelyre való utalása,
- éves- és zárójelentések pénzügyi ellenőrzése és a zsűri opponensek részére szakmai ellenőrzésre való kiküldése,
- megbízási szerződések kiküldése, megbízási díjak kifizetése opponensek, szakértők, szakreferensek részére,
- a pályázatok témavezetőivel történő levelezés, tanácsadás,
- az OTKA Bizottság döntésétől függően a műszer- és könyvpályázatok keretében eszköz-, szoftverbeszerzések lebonyolítása külső szervezet bevonásával,
- szolgáltatások (bizottsági ülésekre terem, nyomdai kapacitás, postai szolgáltatás) biztosítása,
- pályázati űrlapoknak, rész- és zárójelentések nyomtatványainak, OTKA Hírlevélnek és kiadványoknak eljuttatása a pályázókhoz, intézményi vezetőkhez, bizottsági tagokhoz.

Az OTKA Iroda 2003. évi kiadási előirányzata 331,0 millió forint, saját bevételi előirányzata nem került megtervezésre.

12. cím: MTA Fejezeti kezelésű előirányzatok

A költségvetési cím az Akadémia központilag kezelt, döntő részükben testületi döntések alapján majd intézményekhez lebontásra kerülő előirányzatait tartalmazza.

A 2003. évre előirányzott kiadási összeg – beruházási előirányzattal együtt – 15.079,4 millió forint, melyből a bevételi előirányzat 4.618,5 millió forint.

A fejezeti kezelésű támogatási előirányzat 2003. évi részletezése a következő:

	<i>2003. év</i>
	<i>millió forint</i>
Felújítás	441,6
Egyéb központi beruházás	300,0
Tudós társaságok támogatása	27,1
Tudományos könyv- és folyóiratkiadás támogatása	157,5
Fiatalkutatók pályázatos támogatása	887,0
Nemzeti Stratégiai kutatások	106,9
Akadémiai Kutatási Pályázat	126,1
Nagy Imre Emlékház működtetésének alapítványi támogatása	34,3
Határon túli magyar tudósok magyarországi kutatásainak támogatása	47,0
Arany János Közalapítvány támogatása	100,0
Főtitkári tartalék	50,0
OTKA kutatási témapályázatok	6.200,0
OTKA műszerpályázat	500,0
Bolyai ösztöndíj – Senior kutatók ösztöndíja	829,9
Szakmai feladatok teljesítése	653,5
Összesen:	10.460,9

Az egyes jogcímek indoklása

Felújítás

A Központi kezelésű felújítás 2003. évi előirányzatainak levezetése

millió forint

Megnevezés	Támogatás	Engedélyezett költségvetési létszámkeret (fő)
2002. évi eredeti előirányzat	266,2	
Minisztériumok átszervezéséből adódó (2002. évi XI. tv.) változások éves hatása		
Egyszeri csökkentések (2002-ben felmerült, de bázisba nem építhető támogatások, jogcímenként nevesítve)		
Bérlolitikai intézkedések		
Egyéb szerkezeti változások jogcímenként		
- szakmai feladatokról átcsoportosítás.	300,0	
- törzsvagyron felújításra támogatás	-124,6	
Szintrehozás (tört évi előirányzatok éves szintre való kiegészítése)		
Többletek (feladatonkénti) felsorolása		
Javasolt előirányzat	441,6	0,0

Az Akadémia felügyelete alá tartozó költségvetési intézmények ingatlanainak és gép-műszer állományának részbeni felújítására az egyes címeknél megjelölt támogatáson túl 2003. évben 441,6 millió forint áll rendelkezésre. Az egyes intézmények által benyújtott igények elbírálására és a konkrét keretek jóváhagyására az illetékes testületek döntése alapján későbbi időpontban kerül sor.

Beruházás

A Magyar Tudományos Akadémiánál megkezdett kutatóintézeti hálózat korszerűsítési folyamat a szokásosnál is jelentősebb beruházási igények kialakulásával jár együtt. Ennek oka, hogy a megmaradó, illetve az újonnan létrejött intézmények, kutatóközpontok felszerelése a legmodernebb berendezéseket és kutatási infrastruktúrát igényli, mivel csak így tudják a kutatók felvenni a versenyt a nemzetközi élmezőnnyel.

Az akadémiai kutatóintézetekben lévő gép- műszerállomány használhatósági mutatója (nettó/bruttó érték) 25 % alatt van. Ahhoz, hogy legalább 30 %-os értéket elérjünk, közel 1000

millió Ft-ra lenne szükség. Megértve azonban a nemzetgazdaság jelenlegi helyzetét ezen a területen a fokozott színvonal emelést szeretnénk megvalósítani.

A novemberi közgyűlés megtárgyalja a rendelkezésre álló keret elosztását tudományterületek között és egyéb célok vonatkozásában.

A kutatási célú gép- műszerbeszerzések tudományterületek részére rendelkezésre álló keret elosztását az Akadémiai Kutatóhelyek Tanácsa hagyja jóvá, további – intézetekre történő – felosztásáról a tudományági kuratóriumok döntenek. A konkrét gép- műszer beruházások meghatározását a rendelkezésre álló kereten belül a kutatóintézetek igazgatói végzik. Ezzel a kialakult és szabályozott módszerrel érhető el az, hogy az Akadémia beruházásainak több mintegy 80 %-át kitevő műszerbeszerzések legjobban igazodjanak a kutatás folyamatos fejlődéséhez.

Fenti döntési mechanizmus miatt az Akadémia a 2003. évre rendelkezésre álló beruházási kerete jelenleg egy soron tervezhető.

A Magyar Tudományos Akadémia 2003. év beruházásaira **300,0 millió forint** áll rendelkezésre.

Tudós társaságok támogatása

A Tudós Társaságok 2003. évi előirányzatainak levezetése

millió forint

Megnevezés	Támogatás	Engedélyezett költségvetési létszámkeret (fő)
2002. évi eredeti előirányzat	26,6	
Minisztériumok átszervezéséből adódó (2002. évi XI. tv.) változások éves hatása		
Egyszeri csökkentések (2002-ben felmerült, de bázisba nem építhető támogatások, jogcímenként nevesítve)		
Bérszabályozási intézkedések		
Egyéb szerkezeti változások jogcímenként - Nemzetközi Filológiai Társaság több-let támogatása	0,5	
Szintrehozás (történelmi előirányzatok éves szintre való kiegészítése)		
Többletek (feladatonkénti) felsorolása		
Javasolt előirányzat	27,1	0,0

Az Akadémia több tudományos társaság szakmai tevékenységét támogatja. A 2001.-2003. év támogatási összege 27,1 millió forint, mely forrás a társaságok fennmaradását segíti elő.

Tudományos könyv- és folyóiratkiadás

A Tudományos könyv- és folyóirat kiadás 2003. évi előirányzatainak levezetése

millió forint

Megnevezés	Támogatás	Engedélyezett költségvetési létszámkeret (fő)
2002. évi eredeti előirányzat	147,5	
Minisztériumok átszervezéséből adódó (2002. évi XI. tv.) változások éves hatása		
Egyszeri csökkentések (2002-ben felmerült, de bázisba nem építhető támogatások, jogcímenként nevesítve)		
Béripolitikai intézkedések		
Egyéb szerkezeti változások jogcímenként - átcsoportosítás szakmai feladatról	10,0	
Szintrehozás (tört évi előirányzatok éves szintre való kiegészítése)		
Többletek (feladatonkénti) felsorolása		
Javasolt előirányzat	157,5	0,0

A Magyar Tudományos Akadémiáról szóló 1994.évi XL. törvény újólal megerősítette az Akadémiának azt a másfél évszázados, hagyományos „jogát és kötelezettségét”, hogy támogassa az új tudományos ismereteket közlő, új összefüggéseket feltáró munkákat, illetve az ilyen tanulmányokat közlő szaktudományos folyóiratokat. A tudományos könyv- és folyóiratkiadás támogatását - az egyes tudományos osztályok döntése alapján - az 1991-ben létrehozott Könyv- és Folyóiratkiadó Bizottság koordinálja, törekedve - az Akadémia Alapszabályával összhangban - az e célra elkülönített pénzügyi forrásokkal való hatékony gazdálkodás elősegítésére.

A tudományos könyv és folyóirat - kiadás 2003. évi támogatási előirányzata **157,5 millió forint**.

Fiatal kutatók pályázatos támogatása

A Fiatal kutatók pályázatos támogatása 2003. évi előirányzatainak levezetése

millió forint

Megnevezés	Támogatás	Engedélyezett költségvetési létszámkeret (fő)
2002. évi eredeti előirányzat	291,4	310,0
Minisztériumok átszervezéséből adódó (2002. évi XI. tv.) változások éves hatása		
Egyszeri csökkentések (2002-ben felmerült, de bázisba nem építhető támogatások, jogcímenként nevesítve)		
Béripolitikai intézkedések		
Egyéb szerkezeti változások jogcímenként		
- kutatói bérrendezés	217,6	
- átvezetés Bolyai korhatárhoz kötött ösztöndíjról	79,4	50,0
- létszám növelés		15,0
Szintrehozás (tört évi előirányzatok éves szintre való kiegészítése)		
- KJT emelés	298,6	
Többletek (feladatonkénti) felsorolása		
Javasolt előirányzat	887,0	375,0

Az 1992. évtől működő - 3 éves - pályázatos támogatási rendszer beváltotta a létesítéskor célkitűzéseit, segítségével sikerült a kutatói utánpótlást biztosítani. A 375 fő fiatal kutató pályázatos támogatására **2003. évre 887,0 millió forint** áll rendelkezésre.

Stratégiai kutatások

A Nemzeti Stratégiai kutatások 2003. évi előirányzatainak levezetése

millió forint		
Megnevezés	Támogatás	Engedélyezett költségvetési létszámkeret (fő)
2002. évi eredeti előirányzat	106,9	
Minisztériumok átszervezéséből adódó (2002. évi XI. tv.) változások éves hatása		
Egyszeri csökkentések (2002-ben felmerült, de bázisba nem építhető támogatások, jogcímenként nevesítve)		
Bérlitikai intézkedések		
Egyéb szerkezeti változások jogcímenként		
Szintrehozás (tört évi előirányzatok éves szintre való kiegészítése)		
Többletek (feladatonkénti) felsorolása		
Javasolt előirányzat	106,9	0,0

A 2174/1996.(VII.16.) Korm.határozat alapján a Magyar Tudományos Akadémia a következő témakörök kidolgozásához, feladatok megoldásához járul hozzá:

- az Európai Integrációhoz való csatlakozás,
- a gazdasági átalakulás társadalmi kihatásai,
- a modernizáció ágazati stratégiai és alternatívái,
- a magyarság képe a világban az ezredfordulón,
- a határon túli és a szórványban élő magyarság és a magyar állam, a Magyarok Kollégiuma.

A feladatok megvalósítása több munkacsoportban folyamatban van.

A felsorolt feladatok teljesítéséhez **2003. évben 106,9 millió forint** áll rendelkezésre.

Akadémiai Kutatási Program

Az Akadémiai Kutatási Pályázatok forrása 2003. évi előirányzatainak levezetése

millió forint

Megnevezés	Támogatás	Engedélyezett költségvetési létszámkeret (fő)
2002. évi eredeti előirányzat	126,1	
Minisztériumok átszervezéséből adódó (2002. évi XI. tv.) változások éves hatása		
Egyszeri csökkentések (2002-ben felmerült, de bázisba nem építhető támogatások, jogcímenként nevesítve)		
Bérszabályozási intézkedések		
Egyéb szerkezeti változások jogcímenként		
Szintrehozás (tört évi előirányzatok éves szintre való kiegészítése)		
Többletek (feladatonkénti) felsorolása		
Javasolt előirányzat	126,1	0,0

Az 1996. január 1.-i hatállyal - az 1996 évi költségvetési törvény alapján - létrehozott Akadémiai Kutatási Program pályázati erőforrásaira a Magyar Tudományos Akadémia 1996 márciusában pályázati rendszer működtetését kezdte meg. A pályázat nyertesei legfeljebb két évre kaphatnak olyan támogatást, amely gyakorlatilag kizárólag kutatási célra fordítható új alkalmazás kizárásával. A pályázat jól szolgálhatja az alapkutatások céljait és olyan új kutatási irányok bevezetését, amelyek megfelelnek a nemzetközi trendeknek.

Az AKP 2003. év feladataihoz 126,1 millió forint áll rendelkezésre.

Nagy Imre Emlékház működtetésének alapítványi támogatására

A Nagy Imre Emlékház működésének alapítványi támogatása 2003. évi előirányzatainak levezetése

millió forint

Megnevezés	Támogatás	Engedélyezett költségvetési létszámkeret (fő)
2002. évi eredeti előirányzat	34,3	
Minisztériumok átszervezéséből adódó (2002. évi XI. tv.) változások éves hatása		
Egyszeri csökkentések (2002-ben felmerült, de bázisba nem építhető támogatások, jogcímenként nevesítve)		
Bérpolitikai intézkedések		
Egyéb szerkezeti változások jogcímenként		
Szintrehozás (tört évi előirányzatok éves szintre való kiegészítése)		
Többletek (feladatonkénti) felsorolása		
Javasolt előirányzat	34,3	0,0

A Nagy Imre Emlékház kialakítására és további működtetésének támogatására előzetes tárgyalások alapján az Akadémia kapott megbízást. A **2003. évre 34,3 millió forint** áll rendelkezésre.

Határon túli magyar tudósok magyarországi kutatásainak támogatása

A Határon túli magyar tudósok Támogatása 2003. évi előirányzatainak levezetése

millió forint

Megnevezés	Támogatás	Engedélyezett költségvetési létszámkeret (fő)
2002. évi eredeti előirányzat	47,0	
Minisztériumok átszervezéséből adódó (2002. évi XI. tv.) változások éves hatása		
Egyszeri csökkentések (2002-ben felmerült, de bázisba nem építhető támogatások, jogcímenként nevesítve)		
Bérlitikai intézkedések		
Egyéb szerkezeti változások jogcímenként		
Szintrehozás (tört évi előirányzatok éves szintre való kiegészítése)		
Többletek (feladatonkénti) felsorolása		
Javasolt előirányzat	47,0	0,0

Az Akadémia és a Művelődési és Közoktatási Minisztérium 1997. évben létrehozta a Domus Hungarica programot a határon túli magyar tudósok magyarországi kutatásainak támogatására. A kutatók pályázat alapján nyerhetik el az összesen évi 200 szenior és 100 kutató hónapra meghirdetett ösztöndíjat. A Domus Hungarica szállást biztosít részükre és megszervezi a hazai kutatóhelyeken (egyetemen) folyó kutatásokba való bekapcsolódásukat.

A Magyar Tudományosság Külföldön akadémiai program célja:

Az Akadémia teljes szellemi bázisával és tekintélyével közreműködik az ország előtt álló feladatok megoldásában. E kérdések egyike a mai globalizálódó világban a kisnyelvi kultúrák megmaradása. A kultúrnemzeti Akadémia fontos kérdésnek tekinti a határon túli magyarság és a hazai kisebbségek megmaradását, ennek érdekében tudományos törekvéseik támogatását.

Ennek jegyében az Akadémia

- biztosítja külső tagjai (a magukat magyarnak/is/ valló, külhoni tudósok) számára az Akadémia életében való részvétel feltételeit,

- ösztöndíjrendszert működtet a külföldi magyar kutatók magyarországi kutatómunkájának támogatására, valamint
- összhangban a jelen kormányzati törekvésekkel a hazai kutatási lehetőségeket biztosító ösztöndíjrendszer mellett kidolgozta a szülőföldön megvalósuló támogatás gyakorlatát.

Szervezete:

- Magyar Tudományosság külföldön elnöki bizottság, elvi kérdések megvitatása a határon túli magyar tudományossággal kapcsolatos akadémiai teendőkkel kapcsolatosan
- Határon Túli Magyarok Tudományos Titkársága, a program akadémiai adminisztrációja
- Domus Hungarica Kuratórium, a hazai ösztöndíjak odaítélése (az MTA és az OM közös kuratóriuma)
- A "Kapcsolatok alapprogram", a Magyar Tudományos Akadémia külső tiszteleti és külső tagjaival, illetve a külső köztestületi tagokkal való kapcsolattartás
- Domus Iroda, a pályázati rendszer működtetése, az ösztöndíjakkal kapcsolatos teendők intézése (1 fő)
- Az Arany János Közalapítvány Határon Túli Magyar Tudományosságért Szakkuratóriuma, a szülőföldi támogatások odaítélése külföldi állampolgárságú magyar kutatók és nem magyar hungarológusok részére fiatal, egyéni, csoportos, intézményi, kiadványi és konferencia-pályázatok formájában.

A határon túli magyar tudósok kutatási támogatására 2003. évben 47,0 millió forint áll rendelkezésre.

Arany János Közalapítvány támogatása

Az Arany János Közalapítvány támogatása 2003. évi előirányzatainak levezetése

millió forint

Megnevezés	Támogatás	Engedélyezett költségvetési létszámkeret (fő)
2002. évi eredeti előirányzat	100,0	
Minisztériumok átszervezéséből adódó (2002. évi XI. tv.) változások éves hatása		
Egyszeri csökkentések (2002-ben felmerült, de bázisba nem építhető támogatások, jogcímenként nevesítve)		
Bérlolitikai intézkedések		
Egyéb szerkezeti változások jogcímenként		
Szintrehozás (tört évi előirányzatok éves szintre való kiegészítése)		
Többletek (feladatonkénti) felsorolása		
Javasolt előirányzat	100,0	0,0

A Kárpát-régió kisebbségkutató programjának alábbi feladatait az Arany János Közalapítvány látja el.

- Határokon túli ösztöndíjrendszer működtetése,
- A határokon belüli nem magyar kisebbségi tudományosság támogatása,
- Határokon túl kutatóállomások létrehozása,
- A projekttel kapcsolatos kiadási tevékenység finanszírozása,
- Közalapítvány adminisztrációs és működési kiadásainak biztosítása.

Az Arany János Közalapítvány támogatására **2003. évben 100,0 millió Ft** áll rendelkezésre.

Intézményekhez leosztásra nem kerülő bevételek

A 2003. évi saját bevételi előirányzatok kialakítását az Akadémia az intézményi a tényleges teljesítések figyelembe vételével tudta az intézményeknél végrehajtani.

A kötelezően előírt bevételi előirányzat növelését csak úgy lehetett megoldani, ha az intézményeknek már tovább nem adható előirányzatot – hasonlóan az előző évekhez – a fejezeti kezelésű előirányzatok között tervezte meg.

Ennek mértéke 4.618,5 millió forint.

Szakmai feladatok teljesítése

A kutatóintézeti hálózat konszolidációja – amint arról már több beszámolóban számot adtunk – befejeződött. Ez a folyamat azonban nem csak a meglévő hálózat felülvizsgálatát és jelentős átalakítását foglalta magában, hanem új kutatási területek (pl. kisebbségi, ökológia stb.) kutatások programba vételét is jelentette. A konszolidációra jóváhagyott támogatás egy részét ilyen témák kutatására és egyéb feltételek megteremtésére fordítjuk 2003. évben.

A keretet 2003. évben növeli még az Akadémia, központi szakmai célú szolgáltatási és elkülönített beruházási kerete.

A keret 2003. évben feladatokra történő lebontása a bevezetőben már említett sajátos, akadémiai döntési mechanizmus miatt nem lehetséges.

Az előirányzat 2003. évi összege 653,5 millió forint.

OTKA Programok

Az OTKA kutatási témapályázatok 2003. évi előirányzatainak levezetése

millió forint

Megnevezés	Támogatás	Engedélyezett költségvetési létszámkeret (fő)
2002. évi eredeti előirányzat	5 401,1	
Minisztériumok átszervezéséből adódó (2002. évi XI. tv.) változások éves hatása		
Egyszeri csökkentések (2002-ben felmerült, de bázisba nem építhető támogatások, jogcímenként nevesítve)		
Bérpolitikai intézkedések		
Egyéb szerkezeti változások jogcímenként		
- átcsoportosítás OTKA Iroda részére	-101,1	
- átcsoportosítás műszerpályázatról	900,0	
Szintrehozás (tört évi előirányzatok éves szintre való kiegészítése)		
Többletek (feladatonkénti) felsorolása		
Javasolt előirányzat	6 200,0	0,0

Az OTKA jogállása, jelentősége, szervezete

A tudományos kutatások és a kutatási infrastruktúra független, széles körű támogatása, a fiatal kutatók segítése, nemzetközi színvonalú tudományos eredmények létrehozása érdekében az Országgyűlés, az Országos Tudományos Kutatási Alapprogramokról (OTKA) az 1997. évi CXXXI. törvényt alkotta.

Az 1986-ban létrehozott, 1991. óta független alapként, 1993. óta törvény, ill. 1997. óta új törvény alapján működő OTKA megvalósította a kutatástámogatás korszerű, fejlett, nemzetközileg elismert pályázati rendszerét. Az OTKA 1996. január 1-től teljes jogú tagja az Európai Tudományos Alapítványnak (ESF).

Az OTKA Programok előirányzata 1996. január 1-től az Akadémia fejezetében, a központi költségvetés fejezeti kezelésű előirányzata, amellyel kapcsolatban a fejezet felügyeletét ellátó szerv vezetőjének jogait az Akadémia elnöke gyakorolja, kivéve azokat a jogokat, amelyeket az Országgyűlés vagy a Kormány magának tart fenn.

Az OTKA vezető testülete az OTKA Bizottság, amely elnökből, két alelnökből és 15 tagból áll. A Bizottság keretében három Tudományterületi Kollégium működik: Társadalomtudományi, Élettelen Természettudományi és Élettudományi Kollégium. A Kollégiumok irányítása alatt működnek az egyes tudományterületeket képviselő zsűrik.

Az OTKA működésével kapcsolatos technikai, pénzügyi, szervezési és adminisztratív feladatokat az OTKA Iroda látja el.

Az OTKA bevételi forrásai

Az OTKA bevételi forrásai a költségvetési törvényben címzetten megállapított támogatási előirányzat, jogi és természetes személyek befizetései, más államok szervei, illetve nemzetközi szervezetek támogatásai. Az OTKA állami költségvetési támogatást az éves költségvetési törvény állapítja meg.

Az OTKA Programok 2003. évre vállalt illetve tervezett kiadásai

Az OTKA Bizottság az OTKA Programok 2003. évi költségvetéséből a következő pályázatokat kívánja támogatni:

- a korábbi évekről áthúzódó, valamint a 2002-ben meghirdetett, 2003-tól induló új tematikus kutatási pályázatokat,
- a fiatal kutatók ifjúsági kutatási pályázatait és az évente 70 kiváló fiatal kutató részére meghirdetett posztdoktori kutatási ösztöndíj pályázatot,
- a 2003-ban második alkalommal meghirdetésre kerülő, a nemzetközileg elismert, szakmailag kiemelkedő, a tudományos utánpótlás nevelésében kiváló tudósok által vezetett tudományos iskolák támogatására kiírt pályázatokat,
- az alapkutatások támogatására létrejött egyezmények keretében, a nemzetközi együttműködésben végzett kutatási pályázatokat,
- az elektronikus úton elérhető folyóiratok, széles körben hozzáférhető adatbázisok beszerzésére meghirdetett könyvtárpályázatokat, valamint
- a kutatóhelyek műszerezettségének javítását szolgáló, közepes értékű műszerek beszerzésére kiírt pályázatokat.

Az OTKA műszerpályázat 2003. évi előirányzatainak levezetése

millió forint		
Megnevezés	Támogatás	Engedélyezett költségvetési létszámkeret (fő)
2002. évi eredeti előirányzat	1 400,0	
Minisztériumok átszervezéséből adódó (2002. évi XI. tv.) változások éves hatása		
Egyszeri csökkentések (2002-ben felmerült, de bázisba nem építhető támogatások, jogcímenként nevesítve)		
Bérszabályozási intézkedések		
Egyéb szerkezeti változások jogcímenként - átcsoportosítás OTKA kutatási témapályázatra	-900,0	
Szintrehozás (tört évi előirányzatok éves szintre való kiegészítése)		
Többletek (feladatonkénti) felsorolása		
Javasolt előirányzat	500,0	0,0

Az OTKA Programok 2003. évi előirányzata 6.700,0 millió forint.

Bolyai János Kutatási Ösztöndíj

A Bolyai senior kutatók ösztöndíja 2003. évi előirányzatainak levezetése

millió forint

Megnevezés	Támogatás	Engedélyezett költségvetési létszámkeret (fő)
2002. évi eredeti előirányzat	701,6	
Minisztériumok átszervezéséből adódó (2002. évi XI. tv.) változások éves hatása		
Egyszeri csökkentések (2002-ben felmerült, de bázisba nem építhető támogatások, jogcímenként nevesítve)		
Béripolitikai intézkedések		
Egyéb szerkezeti változások jogcímenként		
Szintrehozás (tört évi előirányzatok éves szintre való kiegészítése) - ösztöndíj emelés	128,3	
Többletek (feladatonkénti) felsorolása		
Javasolt előirányzat	829,9	0,0

A felső életkori határral korlátozottan megpályázható Bolyai János Kutatási Ösztöndíj bevezetése a K+F hálózat intézményeinek vezetői számára fontos ösztönzést ad és egyben lehetőséget jelent a kutatói közösség felfrissítéséhez.

A Bolyai ösztöndíjat a meglévő állásokat betöltő (illetve betöltési igénnyel rendelkező), 40 évnél nem idősebb, tudományos fokozattal rendelkező, vagy tudományos kutatásra alkalmasságát - a pályázati kiírás feltételeinek megfelelően - bizonyított személyek pályázhatják meg, legfeljebb három éves időtartamra. Tehát pályázhatnak tudományos munka elkészítésére a doktori képzésből életkori, foglalkozási vagy egyéb sajátosságok miatt kimaradt személyek is.

A Bolyai János Kutatási Ösztöndíjkeret **2003. évi előirányzata 829,9 millió forint.**

Fejezeti tartalék

A Fejezeti tartalék 2003. évi előirányzatainak levezetése

millió forint		
Megnevezés	Támogatás	Engedélyezett költségvetési létszámkeret (fő)
2002. évi eredeti előirányzat	68,2	
Minisztériumok átszervezéséből adódó (2002. évi XI. tv.) változások éves hatása		
Egyszeri csökkentések (2002-ben felmerült, de bázisba nem építhető támogatások, jogcímenként nevesítve)		
Bérlitikai intézkedések		
Egyéb szerkezeti változások jogcímenként - intézményekhez leadva	-29,1	
Szintrehozás (tört évi előirányzatok éves szintre való kiegészítése)		
Többletek (feladatonkénti) felsorolása - működési többlet keret	10,9	
Javasolt előirányzat	50,0	0,0

A fejezeti tartalék jogcímen előre nem látható feladatok 2003. évre 50,0 millió forint került megtervezésre.

Budapest, 2002. november " ".

Dr. Kroó Norbert
főtitkár

Dr. László Csaba
pénzügyminiszter